

การวิเคราะห์ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ของสำนักงานกิจการยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

คะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงาน จำแนกตามแหล่งข้อมูล ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๒

แหล่งข้อมูล	คะแนนปี ๒๕๖๐	คะแนนปี ๒๕๖๑	คะแนนปี ๒๕๖๒
Internal (บุคลากร สกธ.)	๘๘.๖๐	๘๘.๔๗	๘๙.๐๗ (คะแนน ๒๖.๗๒ จากคะแนนเต็ม ๓๐)
External (บุคลากรภายนอก)	๙๑.๐๓	๘๔.๔๕	๙๖.๘๐ (คะแนน ๒๙.๐๔ จากคะแนนเต็ม ๓๐)
Evidence-based (หลักฐานเชิงประจักษ์)	๙๓.๑๘	๙๐.๔๘	๑๐๐ (คะแนน ๔๐ จากคะแนนเต็ม ๔๐)
รวม	๙๑.๔๖	๘๘.๑๗	๙๕.๗๖

ข้อเสนอแนะจากที่ปรึกษา ปี ๒๕๖๒

คะแนน IIT (บุคลากร สกธ) อยู่ในระดับดีมาก (Very Good) ซึ่งให้เห็นว่าบุคลากรส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในการดำเนินงานที่โปร่งใส และการมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน โดยผลประเมินยังบ่งชี้ให้เห็นว่าหน่วยงานค่อนข้างให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่มุ่งให้เกิดประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานยังสะท้อนว่าบุคลากรภายในหน่วยงานส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมการเรียกรับเงินหรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นๆ ซึ่งถือเป็นความเสี่ยงต่อการรับสินบนในอนาคต ในส่วนของการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในส่วนใหญ่สะท้อนว่าหน่วยงานมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพื่อประโยชน์ของพวกพ้องน้อยมาก โดยกระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความโปร่งใส มีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างตรงไปตรงมา ไม่บิดเบือนไปจากวัตถุประสงค์ ในขณะที่ผู้บริหารในองค์กรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้อำนาจอย่างเป็นธรรม ซึ่งทำให้บุคลากรภายในหน่วยงานส่วนใหญ่เชื่อมั่นว่าจะจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้หน่วยงานลดปัจจัยเสี่ยง ในการทุจริต รวมถึงสามารถสร้างกลไกการป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ

คะแนน EIT (บุคลากรภายนอก) มีคะแนนอยู่ในระดับยอดเยี่ยม (Excellence) ซึ่งให้เห็นว่าประชาชนหรือผู้รับบริการมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในคุณภาพการดำเนินงานของหน่วยงานว่ายึดหลักตามมาตรฐาน โดยมีการให้ข้อมูลที่ชัดเจนแก่ผู้รับบริการ ไม่นำผลประโยชน์ของพวกพ้องอยู่เหนือผลประโยชน์สาธารณะ ในส่วนของประสิทธิภาพการสื่อสาร ซึ่งให้เห็นว่าหน่วยงานมีการวางระบบการสื่อสารที่ดีเยี่ยม โดยเผยแพร่ข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน ผ่านช่องทางที่หลากหลายแก่สาธารณชน รวมถึงจัดการข้อร้องทุกข์ร้องเรียนต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการให้บริการที่มีคุณภาพ โดยมีการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการดำเนินงาน และสะท้อนความพยายามสร้างกระบวนการทำงานที่ยึดโยงกับความโปร่งใส โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงานให้ดีขึ้น ทั้งนี้ มีกระบวนการที่ชัดเจนทั้งการเปิดให้ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วม

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมติดตามประเมินผล ทำให้โดยภาพรวมแล้ว หน่วยงานมีความเข้มแข็งที่ได้แรงสนับสนุนจากประชาชนและผู้รับบริการภายนอก จึงสามารถเป็น “ต้นแบบ” ในการดำเนินงานในด้านความโปร่งใสแก่ส่วนราชการอื่นๆ ได้

คะแนน OIT (หลักฐานเชิงประจักษ์) อยู่ในระดับยอดเยี่ยม (Excellence) โดยมีการวางระบบที่มีความเป็นเลิศเพื่อเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ของหน่วยงานให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างเป็นปัจจุบัน ซึ่งการเผยแพร่ข้อมูลในประเด็นข้างต้นทั้งหมดแสดงถึงความพยายามของหน่วยงานที่จะป้องกันการทุจริตในหน่วยงานให้ลดน้อยลงหรือไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ทำให้โดยภาพรวมแล้ว หน่วยงานสามารถเป็น “ต้นแบบ” ในการดำเนินงานในด้านความโปร่งใสแก่ส่วนราชการอื่นๆ ได้

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงาน โดยถือเป็นการประเมินที่ครอบคลุมหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ โดยมีเครื่องมือในการประเมินฯ ดังนี้

เครื่องมือการประเมิน

- **แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment : IIT)** มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในที่มีต่อหน่วยงานตนเอง ประกอบด้วย (๑) ตัวชี้วัดการปฏิบัติหน้าที่ (๒) ตัวชี้วัดการใช้งบประมาณ (๓) ตัวชี้วัดการใช้อำนาจ (๔) ตัวชี้วัดการใช้ทรัพย์สินของราชการ และ (๕) ตัวชี้วัดการแก้ไขปัญหาการทุจริต
- **แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment : EIT)** มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกที่มีต่อหน่วยงานที่ประเมิน ประกอบด้วย (๑) ตัวชี้วัดคุณภาพการดำเนินงาน (๒) ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการสื่อสาร (๓) ตัวชี้วัดการปรับปรุงกระบวนการทำงาน
- **แบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment : OIT)** มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะของหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้ ประกอบด้วย (๑) ตัวชี้วัดการเปิดเผยข้อมูล (๒) ตัวชี้วัดการป้องกันการทุจริต

เกณฑ์ระดับผลการประเมิน จะเป็นการรายงานในลักษณะค่าคะแนนควบคู่กับระดับผลการประเมิน (Rating Score) โดยจำแนกออกเป็น ๗ ระดับ คือ

คะแนน	ระดับ
๙๕.๐๐ - ๑๐๐	AA
๘๕.๐๐ - ๙๔.๙๙	A
๗๕.๐๐ - ๘๔.๙๙	B
๖๕.๐๐ - ๗๔.๙๙	C
๕๕.๐๐ - ๖๔.๙๙	D
๔๐.๐๐ - ๕๔.๙๙	E
๐ - ๔๙.๙๙	F

ผลการประเมินฯ ของสำนักงานกิจการยุติธรรม ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ สำนักงานกิจการยุติธรรม มีผลการประเมินฯ ดังนี้

อันดับ	ตัวชี้วัด	คะแนน	ระดับ
๑	การเปิดเผยข้อมูล	๑๐๐.๐๐	AA
๒	การป้องกันการทุจริต	๑๐๐.๐๐	AA
๓	คุณภาพการดำเนินงาน	๙๗.๖๖	AA
๔	ประสิทธิภาพการสื่อสาร	๙๗.๖๕	AA
๕	การปรับปรุงการทำงาน	๙๕.๑๐	AA
๖	การปฏิบัติหน้าที่	๙๓.๙๐	A
๗	การแก้ไขปัญหาการทุจริต	๙๐.๐๗	A
๘	การใช้อำนาจ	๘๗.๖๙	A
๙	การใช้งบประมาณ	๘๗.๓๗	A
๑๐	การใช้ทรัพย์สินของราชการ	๘๖.๓๔	A
	ภาพรวม	๙๕.๗๖	AA

จากข้อมูลดังกล่าวพบว่า สำนักงานกิจการยุติธรรมมีผลการประเมินฯ ดังนี้

- ภาพรวมอยู่ระดับ AA (๙๕.๗๖ คะแนน)
- การประเมินโดยแบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment : OIT) อยู่ในระดับ AA (คะแนนเฉลี่ย ๑๐๐.๐๐ คะแนน)
- แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment : EIT) อยู่ในระดับ AA (คะแนนเฉลี่ย ๙๖.๘๐ คะแนน)
- แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment: IIT) อยู่ในระดับ A (คะแนนเฉลี่ย ๘๙.๐๗)

การวิเคราะห์ข้อมูล

จะเห็นได้ว่า แม้ในภาพรวมสำนักงานกิจการยุติธรรมจะมีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ในระดับ AA แต่เมื่อวิเคราะห์รายตัวชี้วัดจะพบว่า การประเมินการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน มีระดับคะแนนต่ำที่สุด คือ อยู่ในระดับ A ทุกตัวชี้วัด ซึ่งได้แก่ ตัวชี้การปฏิบัติหน้าที่ ตัวชี้วัดการแก้ไขปัญหาการทุจริต ตัวชี้วัดการใช้อำนาจ ตัวชี้วัดการใช้งบประมาณ และตัวชี้วัดการใช้ทรัพย์สินของราชการ และหากพิจารณาค่าคะแนน จะพบว่า มี ๓ ตัวชี้วัดที่คะแนนต่ำกว่า ๙๐ คะแนน ได้แก่ ตัวชี้วัดการใช้อำนาจ (๘๗.๖๙ คะแนน) ตัวชี้วัดการใช้งบประมาณ (๘๗.๓๗ คะแนน) และตัวชี้วัดการใช้ทรัพย์สินของราชการ (๘๖.๓๔ คะแนน) ซึ่งค่าคะแนนทั้ง ๓ ตัวชี้วัดใกล้เคียงระดับคะแนนต่ำสุด ของระดับ A คือ ๘๕ คะแนน ซึ่งหากไม่มีการปรับปรุงหรือพัฒนาในปีต่อไป อาจส่งผลตัวชี้วัดทั้ง ๓ ตัวดังกล่าวตกไปอยู่ในระดับ B ได้

แนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินการของ สกธ. ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕)

- **ตัวชี้วัดการใช้อำนาจ** : ควรมีการสื่อสารระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาให้เข้าใจถูกต้องตรงกันในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมอบหมายงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การคัดเลือกบุคลากรเพื่อให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ โดยผู้บังคับบัญชาอาจแจ้งเหตุผล หลักเกณฑ์ในการมอบหมายงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การคัดเลือกบุคลากรเพื่อให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบ รวมทั้งเปิดโอกาสหรือมีช่องทางให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสอบถาม ทักท้วง ร้องเรียนในกรณีได้รับการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง เหมาะสม นอกจากนี้ กลุ่มงานการเจ้าหน้าที่อาจจัดทำคู่มือหรือแจ้งประกาศเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน การคัดเลือกบุคลากรเพื่อให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ ให้บุคลากรภายในสำนักงานทราบโดยทั่วกัน ทั้งนี้ ในประเด็นของการใช้อำนาจสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำธุระส่วนตัวของผู้บังคับบัญชาหรือทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หรือการประเมินการแทรกแซงอำนาจหรือการเอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มหรือพวกพ้อง ควรมีช่องทางให้บุคลากรสามารถแจ้งข้อร้องเรียนและส่งหลักฐานได้อย่างสะดวก สามารถติดตามผลการร้องเรียนได้ และสร้างความมั่นใจว่าผู้ร้องเรียนจะปลอดภัย ไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตน

- **ตัวชี้วัดการใช้งบประมาณ** : ควรสร้างการรับรู้ให้แก่บุคลากรภายในหน่วยงานนับตั้งแต่กระบวนการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการติดตามประเมินผลงบประมาณ โดยให้ต้องมีการเผยแพร่ให้ทราบอย่างโปร่งใส เช่น การเผยแพร่ทาง Outlook Intranet หรือการประชุมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้บุคลากรภายในมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายว่าเป็นไปอย่างคุ้มค่า ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ รวมทั้งการเบิกจ่ายเงินของบุคลากรภายในในเรื่องต่างๆ เช่น การทำงานล่วงเวลา ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเดินทาง ตลอดจนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและตรวจรับพัสดุ มีความถูกต้องหรือไม่ อย่างไร โดยเปิดโอกาสให้สามารถสอบถาม ทักท้วง หรือร้องเรียนได้อย่างสะดวก

- **ตัวชี้วัดการใช้ทรัพย์สินของราชการ** : ควรจัดทำแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินของราชการที่ถูกต้อง เพื่อเผยแพร่ให้บุคลากรภายในได้รับทราบและนำไปปฏิบัติ โดยอาจจะทำในลักษณะคู่มือ หรือ Infographic ที่มีความกระชับ เข้าใจง่าย รวมทั้งในการขออนุญาตยืมทรัพย์สินของทางราชการต้องมีกระบวนการที่ชัดเจนและสะดวก เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติตามแนวทางฯ ได้ นอกจากนี้ต้องจัดให้มีการกำกับดูแล และตรวจสอบการใช้ทรัพย์สินของราชการ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน กลุ่มหรือพวกพ้อง โดยให้บุคลากรภายในมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ กำกับโดยอาจทำในรูปแบบของคณะกรรมการ หรือมีช่องทางแจ้งข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินของราชการที่ไม่ถูกต้องได้โดยสะดวก

แนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินการของ สกธ. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

- ประเด็นการใช้อำนาจ ในส่วนของเรื่องที่มีความสำคัญลำดับต้นๆ ที่จะทำให้เกิดความโปร่งใส สมานฉันท์ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบุคลากรภายในหน่วยงาน ควรมีแนวทางการคัดเลือกบุคลากรเพื่อให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่เป็นสวัสดิการ/ประโยชน์ต่อบุคลากร ทั้งต่อตนเอง และต่อหน่วยงาน ในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ ทักษะคนติ ในการเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่างๆ โดยจัดทำคู่มือแนวทางการคัดเลือกบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม และแจ้งประกาศเกณฑ์ให้บุคลากรภายในหน่วยงานรับทราบโดยทั่วกัน
- ประเด็นการใช้งบประมาณ ควรจะมุ่งเน้นการตรวจสอบการใช้จ่ายว่าเป็นไปอย่างคุ้มค่า ตรงตามวัตถุประสงค์ เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และกำหนดประเด็นการตรวจสอบให้สอดคล้องกับหลักการกำกับดูแล ความเสี่ยง และการควบคุมการดำเนินงานองค์กร
- ประเด็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในองค์กร ในเรื่องการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ สกธ. เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความตระหนักในการปฏิบัติราชการอย่างมีธรรมาภิบาลที่ดี และส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เสริมสร้างการป้องกันทุจริตเชิงรุก รวมทั้งปลูกจิตสำนึกในการปฏิบัติงานด้วยหลักคุณธรรม ความพอเพียง และความสุจริต